

DEBATT

Lite å være stolt av

VINDKRAFT

OLAV HELJORD

INGER LEIRVÅG

Styremedlemmer i «La naturen leve»

I en kommentar i Dagsavisen 21.10 påpeker Kjell Werner at vindkraftutbygging i Norge er et resultat av tidligere stortingsvedtak. Samtidig anklager han politikerne for å være «viljeløse værhaner» siden de bøyer av for et økende nasjonalt og lokalt opprør.

Men stortingsvedtaket er lite å være stolt av. Med de grønne sertifikatene var «gründere» parate. De startet med private besøk hos grunneiere innen områder de anså som egnet for vindkraft. Grunneier ble lovet betydelige framtidige inntekter, ulempene ble bagatellisert. Trussel om ekspropriasjon og redusert kompensasjon lå i kortene. Målet var å inngå bindende, hemmeligholdte avtaler.

Den videre gangen etter gitt konsesjon, er å gjøre avtaler med sluttbrukere av strøm, bygge ut prosjektet og selge det, oftest til utenlandske investorer. Ut fra denne forretningsideen har selskaper i bransjen tjent millioner. Den største raseringen av norsk natur og arts mangfold i nyere tid er kostnaden samfunnet betaler. Over Sør-Vestlandet og til dels i Trøndelag er store naturområder mer eller mindre ødelagt. Fremdeles ligger et stort antall konsesjoner klare for utbygging.

Vindkraften har vært særdeles lite effektiv for å få ned norske klimautslipp. All vindkraft har i realiteten gått til eksport. Vårt utslipp av klimagasser har hele tiden ligget på ca. 50 millioner tonn. Det kan derfor ikke gjentas for ofte: flaskehalsen er ikke mangel på fornybar kraft, men den teknisk/økonomiske biten, nemlig å erstatte den fosfile energien med fornybar kraft. Det er dette som skulle vært prioritert. Det er ikke å undres over at politikerne nøler med å ta på seg ansvaret for vindkraftvedtaket.

NVEs analyser viser at det er kraft nok i Norge og i Norden for en større elektrifisering av vårt energiforbruk uten ytterligere utbygging av vindkraft de nærmeste 10-årene. Som en start kan vi jo anvende innenlands de 15 TWh vi eksporterer i et normalår.

Delta i debatten, skriv til oss!

Kronikk: 6000 tegn inkl. mellomrom.

Hovedinnlegg: 4000 tegn.

Innlegg/replik: 2000 tegn.

Kortinnlegg: 800–1500 tegn.

Sendes til:

debatt@dagsavisen.no

Legg ved portrettfoto.

Å fjerne rasismeparagrafen strider mot våre internasjonale forpliktelser.

Høyrepopulistisk st

RASISME

RUNE BERGLUND
STEENLeder for
Antirasistisk Sentr

Frps Per-Willy Amundsen ønsker å avskaffe straffelovens § 185, den såkalte «rasismeparagrafen». Det er dessverre ikke nytt at Frp er beredt til å ignorere opplevelsene til minoriteter som utsettes for rasisme og hat.

Paragrafen følger av våre internasjonale forpliktelser, som en grunnleggende del av menneskerettighetene. I FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter er ytringsfriheten nedfelt i artikkel 19. Forbudet mot spredning av hat er nedfelt allerede i den påfølgende artikkelen, artikkel 20: «Enhver form for fremme av nasjonalhat, rasehat eller religiøs hat som innebærer tilskyndelse til diskriminering, fiendskap eller vold, skal forbyes ved lov.» I tillegg kommer FNs rasediskrimineringskonvensjon, som utdypet statenes forpliktelse til å hindre spredningen av rasisme. Hvis vi skulle oppheve denne paragrafen i straffeloven, ville vi umiddelbart komme på kant med sentrale menneskerettskonvensjoner.

Realiteten er at alle minoriteter i all hovedsak må leve med fordommer, hat og rasisme. Hvis du eksempelvis fødes som jøde, fødes du inn i en situasjon hvor du vet at fordommer mot deg alltid, i større eller mindre grad, vil inngå som en del av bakteppet for livet ditt. Mer enn det, du vet at livet langt på vei vil være formet av hatet. Hatet vil ha bestemt hvilke slektninger du stadig har, hvilke grener på familietreet som finnes. Vi kan ikke endre en grusom fortid. Vi kan heller ikke få de få nazistene som stadig finnes, til å forsvinne. Derimot kan vi sørge for at samfunnet setter en tydelig grense i alle fall mot det verste hatet. Det burde være det minste vi kan gjøre.

Som så mange som ønsker paragrafen til livs, referer Amundsen til «krenkelse» som noe man bare må tåle. Hatefulle ytringer handler imidlertid ikke først og fremst om krenkede følelser. Det er riktignok å snakke om krenkelser av menneskeverdet. Vel så mye handler det om frykt. Hatet full retorikk kan ikke bare angripe din opplevelse av tilhørighet i samfunnet, men også skape en frykt både for din egen og din families trygghet. Det handler også om dehumanisering. Hatet full retorikk tegner gjerne opp et fiendebilde av utsatte grupper som vi, gjennom grusomme historiske erfaringer, vet er farlig. Mens noen av oss kan komme i skade for å glemme dette, er det langt vanskeligere eksempelvis for jødiske eller afrikanse nordmenn å glemme hvor farlig hatet full og rasistisk retorikk kan være.

Vi fikk alle forferdelige påminnelser om dette 22. juli 2011 og 10. august 2019. Det er bare litt over ett år siden Johanne Zhangjia Ihle-Hansen ble henrettet av en stebror som

Tidligere utenriksminister, nå Fremskrittspartiets justispolitiske talsmann, vil avskaffe § 185

hadde blitt radikalisert av rasistisk propaganda. Neste år markerer vi at det er ti år siden 77 mennesker ble drept av en annen nordmann som hadde blitt radikalisert av hatefull propaganda. Og dette er altså tidspunkt Amundsen tenker at vi bør la hatet flomme enda litt friere enn det allerede gjør, i en digital tidsalder hvor ekstermister av alle typer har flere plattform for å spre sitt hat enn noen gang før.

Det er i det hele tatt ikke så galt

om folk bedriver litt

«selvsensur».

Paragrafen har i alle fall to mulige formål.

Det ene er å begrense

spredningen av det verste hatet, for i alle fall i noen grad å skjermes minoritetene mot det, som et bidrag til at folk skal kunne leve sine liv uten å måtte støtte på dette oftere enn det som er uunnagelig. Det andre formålet er å begrense virkekräften til miljøer som sprer slikt hat. Når eksempelvis nynazistiske, rasistiske

og muslimfiendtlige grupper sprer hatefull propaganda, er det fordi de vet – slik vi alle skulle vite – at propaganda ofte fungerer.

Når denne paragrafen debatteres, er det påfallende ofte med et fravær av konkrete eksempler. De langt fleste som er dømt etter paragrafen, har kommet med grove, rasistiske ytringer som ikke har noen som helst meningsfull rolle å spille i et demokrati. Tvert om representerer de

gjerner et menneskesyn som er dypt illiberal og antidemokratisk. Det er gjerne snakk om enten det man kan kalle folkemordretorikk, det vil si grov dehumanisering av hele grupper av mennesker og et ønske om at de skal skades, drepes eller fordrives, eller grov rasistisk sjikane rettet mot navngitte enkeltpersoner, eventuelt kombinert med andre kriminelle for-